

Zamiast sensacji politycznych Załatwiono tylko szereg ustaw gospodarczych na czwartkowym posiedzeniu Sejmu

Na pierwszym punkcie porządku dziennego posiedzenia Sejmu w dniu 21 b. m. znajdował się projekt ustawy o pełnomocnictwach, potem zaś kilka spraw, które spadły z porządku dziennego poprzedniego posiedzenia, ratyfikacje umów zagranicznych (m. in. układu handlowego polsko-angielskiego), dodatkowe kredyty i zamknięcia rachunkowe za rok 1932-33. Wbrew pogłoskom, poprawki Senatu do budżetu nie zostały objęte porządkiem dziennym.

PODATEK TŁUSZCZOWY

Atoli i załatwienie pełnomocnictw odłożono na później, a rozpoczęto posiedzenie od dyskusji nad projektem rządowym o opodatkowaniu tłuszczów. Wprowadza on opodatkowanie sztucznych tłuszczów jadalnych, w celu ograniczenia ich konkurencji z tłuszczami naturalnymi, a zarazem ograniczenia importu sztucznych tłuszczów pochodzenia zagranicznego. Podatkiem nie są objęte oleje pochodzenia krajowego. Projekt upoważnia Radę Ministrów do zwalniania od podatku niektórych wymienionych tłuszczów, bądź też do objęcia opodatkowaniem tłuszczów w ustawie nie wymienionych.

Pos. Gruetzmacher przypomina, że klub narodowy domagał się w swoim czasie takiej ustawy, lecz niestety bez rezultatu. Większość rządowa drwiła sobie wówczas i wysuwała szereg argumentów przeciw temu żądaniu. Obecnie rząd dawnych argumentów nie broni, gdyż zależy mu na tym, aby zdobyć 4 miliony dla skarbu. Mówca uważa, że ustawa jest niewystarczająca i domaga się absolutnej prohibicji, tak że względów gospodarczych jak i zdrowotnych. Wyraża również obawę, czy nasze władze potrafią zapobiec, aby importowane tłuszcze nie przenikały do nas przez Gdańsk. Oświadcza, że Klub Narodowy głosować będzie za ustawą.

Ustawę uchwalono znaczną większością.

23.III.1935

Niemcy wobec trzech not

Gdy się dzisiaj czyta, że rząd Rzeszy nie... odrzucił noty angielskiej z 18-go b. m., przeciw samowolnym zbrojeniom niemieckim, a... odrzucił notę francuską z 20 b. m. i notę włoską z 21-go b. m., można mieć wrażenie, jakoby Anglia godziła się na coś, na co Francja i Włochy się nie godzą.

Cóż mówiła nota angielska?

Rząd W. Brytanii uważa za swój obowiązek zakomunikować rządowi Rzeszy Niemieckiej protest przeciw ogłoszeniu dnia 16-go marca r. b. przez rząd niemiecki ustawy o wprowadzeniu obowiązkowej służby wojskowej i doprowadzeniu armii niemieckiej w stanie pokoju do 36 dywizji. Oświadczenie to, uczynione po zapowiedzi utworzenia lotnictwa wojennego, jest nowym przykładem jednostronnego działania, które nie tylko budzi zasadnicze wątpliwości, ale nad to poważnie powiększa niepokój w Europie...

Otóż wystarczy przejrzeć notę francuską i notę włoską, by stwierdzić, że jest w nich dokładnie... to samo: powołanie się na te same działania niemieckie (obowiązkowa służba, 36 dywizji, lotnictwo wojenne), zastrzeżenie przeciw jednostronnemu załatwianiu zobowiązań umownych, oraz protest.

Skąd różnica?

Rząd brytyjski, wobec zamierzonej podróży sir Johna Simona i p. Edena, zapytał, czy odwiedzić te są jeszcze celowe, wyraźnie wskazując, że rozmowy musiałyby zmienić jednostronne zarządzanie Rzeszy, a według urzędowego doniesienia niemieckiego: — Minister Rzeszy odpowiedział na to pytanie twierdząco.

Bo taki był warunek niezachowania odwiedzin angielskich.

Wobec not francuskiej i włoskiej przyjmuje się pozory... odrzucania, choć w nich powiedziano to samo co w angielskiej, bo nie tylko nie są zapowiedziane odwiedziny w Berlinie z Francji i Włoch, ale wniesiona jest sprawa do Genewy.

St. St.

NOWA POZYCZKA

Następnie przystąpiono do omawiania projektu ustawy o nowej pożyczce inwestycyjnej w wysokości 200 milionów zł. Ustawa nie określa oprocentowania pożyczki i nie jest przesądzone, czy będzie ona miała charakter premijowy czy zwykły.

Przedstawiciel Klubu Narodowego pos. Rymar przypomina, iż jest to już trzecia, bardzo znaczna pożyczka wewnętrzna, rozpisana w krótkim czasie. Pożyczka narodowa wyniosła 350 milionów, bilety skarbowe 300 milionów, obecna pożyczka zaś ma dać ponad 200 milionów. Zaciąży to bardzo poważnie na kapitałach obrotowych życia gospodarczego. Pieczęć na pożyczkę pójdą z kas oszczędnościowych, co wobec zbyt częstego sięgania do tego źródła może raczej pogłębić kryzys. Jeżeli zaś chodzi o zużycie pożyczki, to projekt ustawy nie daje na to dokładnej odpowiedzi. Doświadczając lat ubiegłych każą być ostrożnym i traktować słowa rządu sceptycznie. Można bowiem raczej uważać, że pożyczka pójdzie na łatanie dziur w budżecie, ale nie w mostach.

Ustawę uchwalono głosami BB.

BANK POLSKI

Bez dyskusji uchwalono głosami rządowej większości projekt zmian statutu Banku Polskiego. Zmiany te umożliwiają Bankowi Polskiemu zakup papierów procentowych państwowych, komunalnych i hipotecznych, notowanych na giełdach krajowych, do 150 milionów zł. zamiast — jak dotychczas — do 10 proc. kapitału własnych Banku.

PODATEK GRUNTOWY

Długą dyskusję wywołał rządowy projekt nowej ustawy o państwowym podatku gruntowym. Z projektu tego większość rządowa w porozumieniu z rządem usunęła cały dział dotyczący opodatkowania gruntów, zatrzymując tylko postanowienia o ich klasyfikacji. Wobec tego uległ zmianie i tytuł ustawy, która brzmi obecnie: „Ustawa o klasyfikacji gruntów dla podatku gruntowego”.

Imieniem klubu narodowego pos. Gruetzmacher, zwraca uwagę na zupełnie nowe metody prowadzenia obrad w komisjach. Bezpóśrednio przed przystąpieniem do rozprawy w komisji skarbowej posłowie otrzymali poprawki, przekreślające całkowicie treść ustawy. Tego jeszcze nie było i to jest co najmniej dziwne lekceważenie komisji jako całości. Drugą nowością w obradach jest fakt, że powołani do opracowania tabeli klasyfikacyjnej najwybitniejsi rzeczoznawcy współpracowali z komisją senacką, a nie sejmową. Dziwne jest, że projekt trafia do komisji senackiej wcześniej, niż do sejmowej.

Jeśli chodzi o samą ustawę, to klub narodowy uznaje jej potrzebę, jakkolwiek ma ona pewne braki. Tabela klasyfikacyjna ujęta została w terminologię nazbyt naukową, tak że aby uczynić ją zrozumiałą, trzeba wydać instrukcję bardziej popularną. Zastrzeżenia budzi również skład osobowy komisji, nieczem nieusprawiedliwiona przewaga w nich czynników rządowych. Wskazaniem byłoby większe dopuszczenie do glosu sił społecznych. Mimo tych braków klub narodowy uważa ustawę za pozytywny krok naprzód i będzie za nią głosować.

Szereg zastrzeżeń wysunął również pos. Nowicki (PPS) oraz przedstawiciele klubu ludowego, posłowie Malinowski, Rygula i Krzciuk. Podkreślali oni, że ustawa zawiera niebezpieczeństwa dla drobnego rolnika, nie gwarantując mu dostatecznego wpływu na klasyfikację gruntów.

PRZEMÓWIENIE

MIN. PONIATOWSKIEGO

W zakończeniu dyskusji zabrał głos minister Rolnictwa p. Poniatowski, który podkreśla, że wysokie koszty, jakie pociąga za sobą porządna klasyfikacja (sięgające kilkunastu milionów zł.), sprawiają, iż zmarnowanie byłoby wielką szkoda dla państwa. Właśnie ta kosztowność jest powodem, że państwo długi czas

cofało się przed przeprowadzeniem tego zabiegu. P. minister odparł zarzut, jaki padł w toku rozprawy, iż ustawa jest przegotowana niedbale. Prace trwały w ministerstwie od przeszło roku, a że opierały się na materiale przygotowanym temu lat kilka, to nie zmniejsza ich wartości.

W podatkach gruntowych mówi p. minister — zmierzamy do uchwycenia naturalnej wartości ziemi, od oceny zdolności warsztatu do produkowania, w pewnej mierze niezależnie od tego, co właściciel z tą ziemią uczyni. Staramy się oddzielić te zabiegi właściciela, któreby były połączone z większymi nakładami, od wymiaru podatkowego. Staramy się zapobiedz, aby wzrost podatku w miarę podnoszenia intensywności produkcji, w miarę wydobycia z ziemi większego dochodu, miał być czynnikiem odstraszającym od czynienia tych nakładów. Przeciwnie, sądzimy, że utrzymanie podatku gruntowego na pewnym skromnym wymiarze będzie się przyczyniało do zachęcenia rolników do czynienia tych nakładów.

Drugie zarzut przeciw ustawie śnie.

dotyczy mniej lub więcej intensywnego wciągnięcia czynnika społecznego do pracy szacunkowej. Im bardziej mamy na oku, że klasyfikacja obejmie całe państwo i im bardziej odrywamy od wymiaru dochodowości, tem bardziej musimy zmierzać do tego, aby w całym państwie określenie przynależności do klas było dostatecznie jednolite. Czynniki społeczny, wykonujący pewne prace gromadnie, z natury rzeczy nadaje tej czynności barwę złośliwą. Otóż obok tego czynnika musi być użyty czynnik drugi, odpowiednio przygotowany do pracy, t. j. czynnik urzędniczy. Gdyby zaliczenie do pewnych klas było bezpośrednio związane z podniesieniem podatków, to mielibyśmy wszelkie dane, przemawiające za tem, że klasyfikację wykonamy źle, ale skoro weźmiemy pod uwagę, że po ustaleniu globalnej sumy podatku będzie on rozłożony na całość gruntów, to wówczas sprzyjać jak najbardziej sprawiedliwemu zaklasyfikowaniu gruntów leży w interesie wszystkich rolników.

Ustawę uchwalono jednogłośnie.

Sanacja grozi opozycji Zniesieniem stronnictw politycznych za pomocą nowej ordynacji wyborczej

W przededniu ostatecznej rozprawy konstytucyjnej w Sejmie, która według zapowiedzi kół sanacyjnych ma się odbyć we wtorek 26 b. m., zasługuje na uwagę znamienity artykuł b. min. Matuszewskiego we wczorajszej „Gazecie Polskiej”, który w tonie bardzo ostrym i podrażnionym

mówi o daleko idących konsekwencjach, jakie mieć będzie wprowadzenie w życie nowej konstytucji.

Opozycji zarzuca p. Matuszewski, że jest „głupia i fałszywa”, bo nie chciała wierzyć, że obóz sanacyjny naprawdę dąży do przebudowy ustroju Polski i nie

chciała mu pomagać w tem dziele. Ale zawiody nadzieje, „że obóz, który szedł burzyć przestój w trzaskaniu ognia karabinowego, cofnie się przed czynną, znaczącą ilość opozycyjnych „świeżaków” — wszystko zawiody. Dzień ten nadejdzie, dzień ten już nadchodzi. I będzie to wielki dzień”.

Drugim złudzeniem, już nie tylko opozycji, jest przekonanie, jakoby uchwalenie nowej konstytucji było tylko formalnością, która zalegalizuje stan obecny, ale niczego nie zmieni.

„Tylko głupcy mogą sądzić, że celem Konstytucji jest zapewnienie obywateli rządzącemu władzy. Obóz ten ma ambicję sięgającą dalej. Nie szedł po władzę dla władzy. Szedł po to, aby Polskę przebudować. Nowa Konstytucja może i ma być tej przebudowy najmocniejszym narzędziem. Głupiec tylko może przypuszczać, że się narzędzia tego nie użyje. Dlatego dzień uchwalenia nowej Konstytucji będzie wielkim dniem. Nie będzie to tylko koniec okresu, rozpoczętego dnia 12 maja 1926 r. Będzie to zarazem początek nowego okresu. Okresu trudniejszego i ważniejszego może. Gdyby wysiek dotychczas rozstrzelony między jednoczesną przebudową życia i przebudową prawa — oddał skupić się będzie musiał całkowicie na tem, co jest zawsze najważniejsze — na przebudowie (iż tylko życia”.

Jak ma wyglądać ta przebudowa?

P. Matuszewski, zapowiada, że „zmieni się wiele” i pisze:

„Zmienić się musi przede wszystkim wewnętrzna struktura życia politycznego, układającego się wciąż jeszcze wedle starego szematu partii

nat warszawski, który orzekł, iż obecnie z racji skasowania ograniczeń dla żydów przez rewolucyjny rząd hiszpański, klątwa została automatycznie zniesiona.

Mimo to jednak gmina żydowska madyrka w osobnym piśmie zwróciła uwagę rabinatu warszawskiego, że przebywający w Hiszpanii żydzi wschodni, m. in. z Polski obawiają się mieszkać w tym kraju, przypisując doznane niepomyślności skutkom ówczesnej klątwy. Wobec powyższego gmina żydowska madyrka prosi rabinat warszawski o potrzebne wyjaśnienie, które rabinat ów nie zawadnie zainteresowanej gminie wysłać.

Burza piaskowa poczyniła wielkie spustoszenia

LONDYN, 21.3. (ATE). Z Nowego Jorku donoszą, że burza piaskowa, jako szalała wczoraj w stanach Kansas, Oklahoma i Nebraska jest jedną z największych, jakie nawiedziły St. Zjedn. Istnieje obawa, że wiele osób znalazło śmierć przez uduszenie.

Burza trwa nadal, choć utraciła nieco na sile. Władze wysłały po-

lecie, aby ludność nie opuszczała mieszkań i zasłoniła drzwi i okna mokremi płachtami. Straty w stanie Oklahoma oceniane są na 10 milionów dolarów. Rzeczoznawca zbożowy w stanie Nebraska twierdzi, że wobec „złego” wyrażonego przez huragan zachodzącej potrzeba potownego nasienia zbożowego.

Zbrojenia niemieckie w opinii francuskiej

PARYŻ, 21.3. (PAT). Minister Herriot wygłosił na posiedzeniu komitetu wykonawczego partii radykalnej przemówienie, w którym poruszył sprawę przedłużenia czasu służby wojskowej we Francji oraz deęcyje Niemiec, wprowadzającą obowiązkową służbę wojskową. Rząd francuski, podkreślił min. Herriot, mógł się spodziewać od rządu niemieckiego innego ustosunkowania się do tych spraw, gdyż w porozumieniu z rządem brytyjskim zaproponował Rzeszy zastąpienie części 5 Traktatu Wersalskiego przez konwencję, uczyniwiącąją równoprawnie przy jednoczesnym zapewnieniu wszystkim państwom niezbędnego bezpieczeństwa. W odpowiedzi na to Niemcy wysłały propozycję paktu lotniczego, aby ujawnić swe lotnictwo wojskowe, później zaś, na podstawie jednostronnej decyzji dokonały tego, co powinno było być rezultatem lojalnego porozumienia.

Min. Herriot omówił następnie zbrojenia niemieckie, zaznaczając, że ich przyspieszony rytm stwierdziła również brytyjska „Biała Księga”. W roku 1936 Niemcy będą dysponowały 600.000 armią, której Francja mogłaby przeciwstawić tylko 280.000 żołnierzy. Niemcy budują poza tem koszary, schrony betonowe z opancerzonymi sifitami oraz podziemne pomieszczenia dla wojska, fabrykują działa dalekonośne i tanki, ukrywają w lasach składy amunicji i t. p. Wszystkie te zbrojenia trzymane są w bardzo ścisłej tajemnicy, a pracownicy, zatrudnieni przy tem, mogą być karani śmiercią w razie zdradzenia tajemnicy.

Niektóre z tych zbrojeń ujawniły

same Niemcy. Gen. Goering oświadczył niedawno attaches lotniczemu, iż zostało stworzone niemieckie lotnictwo wojskowe, które zapewni Rzeszy nie względne, ale absolutne bezpieczeństwo. Wskutek trzech zbrojeń nietylko Francja, lecz i inne państwa uznają za stosowne przedsięwzięć środki, mogące zapewnić im bezpieczeństwo. Przykładem tego są: Anglia, Sowiety i Szwajcaria. Francja przeszła kolejno od trzyletniej służby wojskowej do służby dwuletniej, 18-miesięcznej i wreszcie do rocznej. W r. 1914 Francja miała 735.000 żołnierzy. Między tym stanem a obecnym istnieje ogromna różnica. Francja nie mogła zwlekać z natężeniem zastoso-

same Niemcy. Gen. Goering oświadczył niedawno attaches lotniczemu, iż zostało stworzone niemieckie lotnictwo wojskowe, które zapewni Rzeszy nie względne, ale absolutne bezpieczeństwo. Wskutek trzech zbrojeń nietylko Francja, lecz i inne państwa uznają za stosowne przedsięwzięć środki, mogące zapewnić im bezpieczeństwo. Przykładem tego są: Anglia, Sowiety i Szwajcaria. Francja przeszła kolejno od trzyletniej służby wojskowej do służby dwuletniej, 18-miesięcznej i wreszcie do rocznej. W r. 1914 Francja miała 735.000 żołnierzy. Między tym stanem a obecnym istnieje ogromna różnica. Francja nie mogła zwlekać z natężeniem zastoso-

Wobec niemieckich zbrojeń lotniczych — podkreślił gen. Denain — zachodzi potrzeba fabrykacji obron- nego sprzętu lotniczego i polepszenia stanu francuskich eskadr lotniczych. Dlatego w porozumieniu z premierem minister będzie zmuszony złożyć w Izbie wniosek, aby bezwzględnie przystąpiono do wykonania programu lotniczego, przewidzianego na r. 1936, pozyskano natychmiast związane z tem kredyty w sumie 1 milijarda fr. kredyty na ten cel zostaną nawet powiększone o 500 milionów, aby lotnictwo francuskie stanęło na poziomie, jakiego wymaga bezpieczeństwo kraju.

1700 górników w Zagłębiu na urloпах turnusowych

SOSNOWIEC, 22.3. W kopalniach Zagłębia Dąbrowskiego straci z dniem 1 kwietnia bież. roku pracę około 1700 robotników. Kilka kopalń zwalnia mianowicie robotników na urlopy turnusowe, które potrwają od 2 — 4 miesięcy. I tak Tow. „Saturn” zwalnia na urlopy turnusowe z kopalni

„Mars” 225 robotników, kopalnia „Milowice” — 300, „Juliusz” — 400, „Kazimierz” — 100, „Flora” — 50, „Renard” — 350, „Paryż” — 250 i „Czeladź” — 40. Otrzymają oni zasiłek z Funduszu Pracy i po ukończeniu urlopu mają być sprowadzeni przyjęci.

Warszawska giełda pieniężna w dniu 22 marca

Dewizy: Belgja 123.20, Gdańsk 173.13, Holandia 359.00, Londyn 25.31, Nowy Jork (kabel) 5.30 i pół, Paryż 34.27 i pół, Praga 22.14, Szwajcaria 171.67, Sztokholm 130.50, Włoch 44.05, Berlin 212.85. Obroty średnie, tendencja niejednolita. Banknoty dolarowe w obrotach pozagiełdowych: 5.28 — 5.28 i jedna czwarta. Rubel złoty: 4.56 — 4.56 i pół. Dolar złoty — 8.91 i pół. Gram czystego złota — 5.9244. Rubel srebrny — 1.66, 100 kopejek bilonu srebrnego — 0.76. Marki niem. (banknoty) w obrotach prywat. 196.70 — 196.00. Funt sterl. (banknoty) w obrotach prywat.: 25.28.

Papiery procentowe: 7 proc. poź. stabiliz. 72.13 — 72.25 — 72.13 (w proc.); 4 proc. poź. inwest. 113.50; 5 proc. konwers. 68.75; 8 proc. L. Z. Banku gosp. kraj. i 8 proc. oblig. Banku gosp. kraj. 94.00 (w proc.); 7 proc. L. Z. Banku gosp. kraj. i 7 proc. oblig. Banku gosp. kraj. 83.25; 8 proc. L. Z. Banku rolnoego 94.00; 7 proc. L. Z. Banku rolnoego 83.25; 8 proc. L. Z. To warzystwa kred. przem. polskiego fund. 88.50 (w proc.); 4 i pół proc. L. Z. ziemskie 53.25 — 53.50 — 53.25; 5 proc. L. Z. m. Warszawy (1933 r.) 40.50 — 41.00 — 40.75; 5 proc. L. Z. m. Łodzi (1933 r.) 58.50; 5 proc. L. Z. m. Kalisza (1933 r.) 48.25; 4 i pół proc. oblig. m. Warszawy 5 em. 32.00 — 32.50; 6 proc. oblig. m. Warszawy 6 em. 68.00, 8 i 9 em. 66.50.

Akcje: Bank Polski 90.00 — 90.25; Warsz. Tow. fabr. cukru 32.50; Wegiel 14.20; Lilpop 11.20 — 11.30; Ostrowiec 22.50 — 22.00; Starachowice 17.25 — 17.50. Tendencja niejednolita dla pożyczek państwowych, listów zastawnych i akcji.

Warszawska GIEŁDA ZBOŻOWA w dniu 22 marca

Ogólny obrót wyniósł 988 ton, w tem żyta 302 tony. Notowano za 100 kg.: pszenica jara czerw. szkl. 17 — 17.50, jednol. 17 — 17.50, zbier. 16 — 16.50, żyto 1 stand. 13.50 — 14, II-gi 13 — 13.50, owies I-szy stand. niezadecyzowany 15 — 16, ow. II-gi lekko zadecyzowany 14 — 14.50, zadecyzowany 13.50 — 14, jęczmień brow. 18.50 — 19.50, 2-gi gat. 17 — 17.50, 3-ci 15.50 — 16, 4-ty 15 — 15.50, groch polny 23 — 24, groch Victoria 43 — 47, mąka pszenna gat. I-B 30 — 33, I-C 28 — 30, I-D 26 — 28, I-E 24 — 26, II-B 22 — 24, II-D 21 — 22, II-F 20 — 21, II-G 19 — 20, III-A 14 — 15, mąka żytnia I-szy gat. 22 — 23.50, I-szy gat. do 65 proc. 21 — 22, II-gi 15 — 16, razowa 16 — 17, psó 13.50 — 14.